

tussen

Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 2

3 ● 2003

Laurens van der Vaart

● Rode wouw. Tekeningen: Jos Zwarts.

De Rode en op Wieringen

De Rode en de Zwarte wouw zijn vogels die een dag in de natuur extra dimensie geven. Dat geldt zeer zeker voor vogelaars en natuurminnaars. De Noordoostkop van Noord-Holland is een speciale plek waar de kans bestaat deze bijzondere roofvogels waar te nemen.

Waarnemingen

Als bronnen dienen onder andere het archief van de vogelwerkgroep Wierhaven en tijdschriften als De Pieper, Ardea en Limosa. Voor de Rode wouw en Zwarte wouw leverde dat een zeer bescheiden aantal waarnemingen op van 165 exemplaren. Er zijn slechts weinig historische waarnemingen. De oudste waarneming van een Zwarte wouw stamt van 24 mei 1969 (Wieringerrandweg, Roselaar) en die van een Rode wouw van 25 januari 1979 (Dijkwielen, C. van der Horn). De meeste waarnemingen zijn de laatste 25 jaar gedaan, blijkt bijna geheel uit het archief van Wierhaven. Een verklaring hiervoor is dat de kennis over vogels en de optische mogelijkheden om ze te observeren de laatste tientallen jaren sterk zijn vergroot. Daarnaast is het vogelen zeer populair en beschikken de mensen over veel meer vrije tijd. In totaal is de Rode wouw vaker waargenomen dan de Zwarte wouw in een verhouding van 2:1. Dit is vergelijkbaar met de landelijke cijfers van SOVON (Rode wouw 1989-1998 jaarlijks 152-562 ex.; Zwarte wouw 1989-1998 jaarlijks 77-209 ex.).

Zwarte wouw

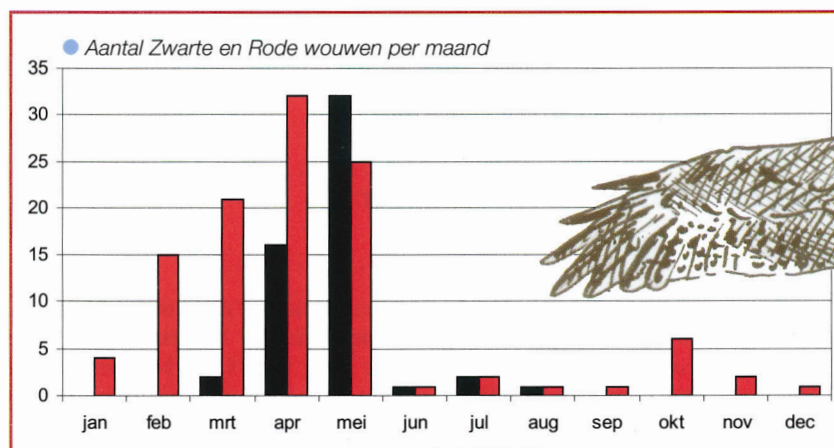
Bijna alle Zwarte wouwen worden gezien in het voorjaar, met een doortrekpiek van eind april tot en

met half mei. Van de 54 waarnemingen zijn er 48 (88%) gedaan in die twee maanden. Mei neemt meer dan de helft van het totaal voor

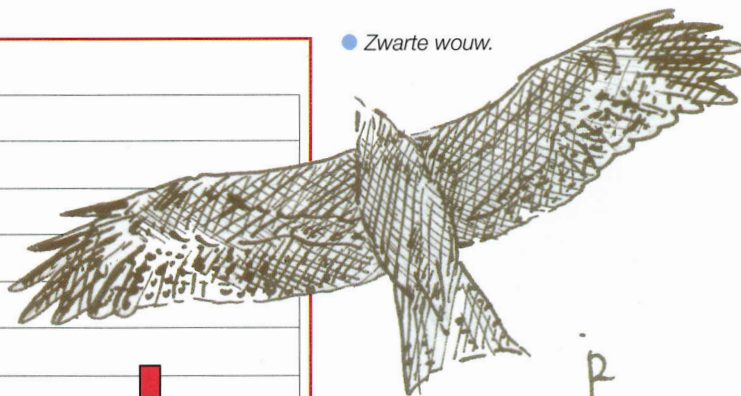
● Rode wouw (juveniel). Foto: Jan Stok.

Zwarte wouw en in de Wieringermeer

● Zwarte wouw.

zijn rekening (zie figuur 1). Van alle waarnemingen ging het 49 keer om een solitaire vogel. In 4 gevallen was sprake van twee doortrekkende Zwarte wouwen. Eenmaal zijn er drie tegelijk gezien. Dat was op 21 april 1996 boven het Robbenoordbos. De vogels bleven zeven dagen hangen boven datzelfde bos. Dit is een record want de meest vogels worden slechts doortrekkend waargenomen.

Tijdens die periode vertoonden ze regelmatig baltsgedrag. Slechts eenmaal zat een Zwarte wouw aan de grond. Dat gebeurde op 30 april 2002 aan het Wagenpad in de Wieringermeer. Tot slot nog een opmerkelijke waarneming: op 23 april 1994 trok een Zwarte wouw over in gezelschap van een Rode wouw.

Rode wouw

Ook de Rode wouw is verreweg het meest in het voorjaar waargenomen. Maart tot en met mei nemen 69 procent van alle waarnemingen voor hun rekening. De Rode wouw trekt vroeger door dan de Zwarte wouw. De meeste vogels worden in april gezien. Daarnaast kunnen ze ook buiten het voorjaar

in principe in alle maanden van het jaar worden waargenomen. Het gaat dan slechts om incidentele waarnemingen (zie figuur).

Van de 111 Rode wouwen ging het in de meeste gevallen om één vogel (99 maal). Het is dus bijzonder als er meer vogels bij elkaar werden gezien. Op de volgende data ging het om drie of vier Rode wouwen tegelijk: 19-04-1986 (3x), 14-02-1996 (4x) en op 11-05-1999 (4x). Uiteraard bezorgden ze de ontdekkers een fantastische dag. Deze groepjes werden gezien aan de Sluitgatweg, aan de zuidkant van het Robbenoordbos. Dat is een zeer goede locatie om roofvogels te zien.

De meeste vogels worden vrij kortstondig op één dag gezien. Twee of drie dagen komt in een enkel geval voor. De langstblijvende Rode wouwen hielden het zeven dagen uit in de Wieringermeer.

Bij de Dijkwielen ten oosten van het Dijkgatbos was een exemplaar actief van 4 t/m 10 maart 1979. Op 9 april 1985 werd een Rode wouw met een aantal missende handpennen gezien aan de Zuiderdijkweg. Dit exemplaar was hierdoor goed herkenbaar. Hij bleef tot 15 april.

Conclusies.

Wie een Wouw in Noord-Holland wil zien, kan het beste in april en/of mei afreizen naar Wieringen en de Wieringermeer. Dat biedt statistisch gezien de grootste kans op succes. Alleen bieden de cijfers niet altijd een garantie; zeker niet in de natuur. Zo was 2001 bijvoorbeeld een wouwloos jaar voor deze regio. Het zien van een dergelijke fraaie roofvogel ligt vaak veel dichterbij een toevallige ontmoeting dan bij een berekende kans. Gelukkig maar....

Laurens van der Vaart
Sportweg 5
1775 AJ Middenmeer
0227 - 663523
email: ls.vandervaat@quicknet.nl

Literatuur en bronnen

- BIJLSMA R.G., HUSTINGS F. & CAMPHUYSEN C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- SOVON 1987. 1988 Atlas van de Nederlandse vogels. Jellema Druk B.V. Almelo
- WIERHAVEN 2001. Archief vogelwerkgroep